



به نام خدا

● جمع بندی تاریخ کنکور ●

درس ۹ و ۱۰ و ۱۱ تاریخ دوازدهم

تست خیزترین !!



😊 مدرس : عطیه محسنی



● نفت و اهمیت آن

- مهمترین منبع تامین انرژی در ۱۵۰ سال اخیر
- آشکار شدن اهمیت دسترسی به نفت و تسلط بر آن پس از جنگ جهانی اول و دوم
- کشف منابع نفت در اوایل قرن ۲۰ در منطقه غرب آسیا و توجه کشورها به **ایران**

رتبه سوم نفت
رتبه اول مجموع نفت و گاز

● تاریخچه کشف و استخراج نفت ایران

- واگذاری امتیاز کشف و استخراج نفت و گاز ایران **در زمان مظفرالدین شاه به ویلیام ناکس داریسی (سرمایه دار انگلیسی) به مدت ۶۰ سال**

- در ازای پرداخت؟؟
۲۰ هزار لیره نقد
۲۰ هزار لیره به شکل سهام
۱۶ درصد سود خالص سالانه

در ازای پرداخت؟؟ ۲۰ هزار لیره نقد

به نتیجه رسیدن فعالیت انگلیسیها برای یافتن نفت با فوران نخستین حلقه چاه نفت در **منطقه مسجد سلیمان (۱۲۸۷ش/۱۹۰۸م)**

تشکیل شرکت نفت پارس و انگلیس
حفر چاههای زیاد در منطقه مسجد سلیمان
کشیدن خط لوله‌های از مسجد سلیمان تا آبادان

- خریداری **۵۱ درصد سهام** شرکت نفت پارس و انگلیس توسط **انگلستان** پس از آگاهی به اهمیت آن برای **نیروی دریایی خود**

به دست آوردن حق نظارت کامل بر شرکت

بازوی پر قدرت اقتصادی و سیاسی انگلیس

زمینه اعمال و نفوذ بیشتر انگلیسیها

● پس از نهضت مشروطه

اختلافات انگلیس و ایران درباره نحوه عملکرد شرکت و پرداخت سهم ایران
- در نتیجه ی اختلافات **لغو یک طرفه** امتیازنامه داری **توسط رضا شاه** و منعقد کردن قرارداد دیگری با انگلیس (۱۹۳۳م/۱۳۱۲ش)

افزایش اندک سهم ایران
محدود شدن محدوده جغرافیایی به جنوب
افزودن ۳۰ سال به مدت قرارداد

◆ محمدرضا شاه پهلوی در ابتدای سلطنتش



- هنگام ادای سوگند تعهد به **سلطنت مشروطه (نه حکومت)** مطابق با قانون اساسی
واگذاری املاک تصرف شده توسط پدر به دولت برای بازگرداندن به صاحبان
تضمین به مراجع تقلید مبنی بر **عدم محدودیت حجاب**

● اوضاع سیاسی و اجتماعی (۱۳۳۲-۱۳۲۰)

:

- تسلط شاه **بر** ارتش
- هیئت دولت و مجلس شورای ملی **بر** قدرت اداری و اجرایی
- نفوذ زیاد اعیان و اشراف زمین دار و غیرزمین دار در مجلس، هیئت دولت و سطوح محلی
- فعالیت گسترده و پرشور مطبوعات و احزاب **← نقش مهم در تحولات سیاسی و اجتماعی**



کدام یک از موارد زیر در رابطه با اوضاع سیاسی ایران در فاصله سال‌های ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲ نادرست است؟
گزینه دو

(الف) مطبوعات و احزاب به‌طور گسترده فعالیت می‌کردند و اعیان و اشراف زمین‌دار و غیرزمین‌دار در مجلس و کابینه قدرت و نفوذ زیادی داشتند.

(ب) شاه بر تمامی ارکان قدرت مسلط بود و قدرت و نظارت اداری و اجرایی کشور از دست مجلس و دولت خارج شده بود.

(ج) اعیان و اشراف زمین‌دار و غیرزمین‌دار در مجلس و کابینه قدرت و نفوذ زیادی نداشتند و شاه فقط بر ارتش مسلط بود.

(د) مطبوعات و احزاب به‌طور گسترده فعالیتشان محدود شده بود و شاه بر تمامی ارکان قدرت مسلط بود.

- ۱) ب - ج
- ۲) الف - ب - ج
- ۳) الف - ب - د
- ۴) الف - ج - د





هدف عمده رضا شاه از لغو یک جانبه امتیاز کشف و بهره برداری از منابع نفتی ایران که در دوره مظفرالدین شاه با ویلیام ناکس داریسی بسته شده بود کدام است؟ (سراسری ۹۴)

۱) کوتاه کردن دست شرکت نفتی خارجی در کشور

۲) اختلافات دامنه دار میان شرکت نفت ایران و انگلیس درباره نحوه عملکرد شرکت

۳) فراهم ساختن زمینه حضور آلمانی ها در کشور و حمایت از سیاست های هیتلر

۴) حمایت از توسعه نفوذ ارتش آلمان ها در خاورمیانه و تحت فشار قرار دادن انگلستان





کدام پادشاه قاجار امتیاز کشف و استخراج نفت و گاز را به مدت شصت سال به یک سرمایه دار خارجی واگذار کرد؟ (سراسری ۱۴۰۰)

۱) احمدشاه

۲) محمد علی شاه

۳) مظفرالدین شاه

۴) ناصرالدین شاه





با واگذاری امتیاز کشف و استخراج نفت به ویلیام ناکس داری در دوره مظفرالدین شاه نخستین حلقه چاه نفت در کدام منطقه به نتیجه رسید؟ (سراسری ۹۸)

۱) اهواز

۲) آبادان

۳) بوشهر

۴) مسجد سلیمان





در زمان مظفرالدین شاه امتیاز کشف و استخراج نفت و گاز در ایران به چه کسی واگذار گردید؟
(سراسری ۹۴)

۱) تالبوت

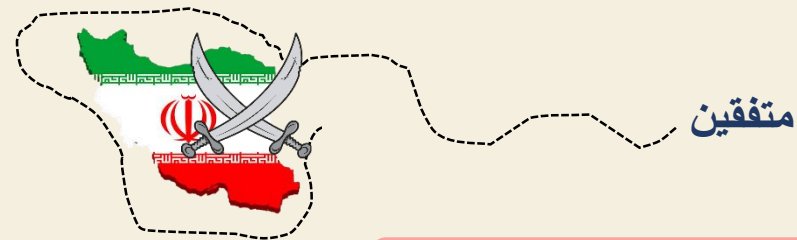
۲) رویتز

۳) نوز بلژیکی

۴) دارسی



● اوضاع سیاسی و اجتماعی ایران پس از شهریور ۱۳۲۰



● زمینه های نهضت ملی شدن نفت

◆ سیاست موازنه منفی

- در دوران اشغال ایران ← رقابت آمریکا و شوروی بر سر کسب امتیاز نفت در مناطق خارج از محدوده قرارداد (۱۳۱۲ش/۱۹۳۳م)
 - نمایندگان مجلس شورای ملی دوره چهاردهم به پیشنهاد دکتر مصدق در آرای پرداخت ۲۰ هزار لیره نقد
 - ← ارائه طرحی مبنی بر منع مذاکره و انعقاد قرارداد نفتی با کشورهای خارجی بدون تصویب مجلس (۱۳۲۳ش)
- 🧠 **موازنه منفی :** ایستادگی در برابر امتیازخواهی دولتهای سلطه جو (خلاف سیاست موازنه مثبت = تسلیم شدن و اعطای امتیاز)

پس از پایان جنگ جهانی دوم

- ← واگذاری امتیاز نفت شمال به شوروی توسط احمد قوام (قوام السلطنه - نخست وزیر وقت)
- اما رد این موافقتنامه توسط مجلس شورای ملی و ممنوع کردن هرگونه واگذاری نفت و مشتقات آن

اشغال ایران و برکناری و تبعید رضا شاه توسط متفقین در شهریور ۱۳۲۰

به دست گرفتن راههای اصلی خلیج فارس به مرزهای شوروی
متفقین] حفاظت از چاهها و تاسیسات نفت جنوب

و بازداشت شخصیت‌های ایرانی هوادار دولتهای محور

اعتراض به قرارداد نفت جنوب

- اقدام : مکلف ساختن دولت برای گرفتن حقوق ملی در موضوع نفت جنوب (مهر ۱۳۲۶) لیره نقد
- به معنای : اعلام نارضایتی رسمی و علنی از قرارداد نفتی ایران با انگلستان (۱۳۱۲ش/۱۹۳۳م) و تلاش برای تجدید نظر در آن
- نتیجه : گسترش انتقادات و اعتراضات به قرارداد در محافل سیاسی و مطبوعاتی

جلوگیری از تصویب قرارداد الحاقی گس گلشانیان

- هدف قرارداد الحاقی : **بازنگری** در قرارداد نفت جنوب و تامین منافع ایران
- با وجود تعدیل اندک معاهده نفتی ۱۳۱۲ اما همچنان عدم تامین حقوق و منافع ایران
- مخالفت معدودی از نمایندگان مجلس با رای گیری درباره قرارداد
- اقدامات مخالفان] مخالفت موثر نمایندگان جبهه ملی به رهبری دکتر مصدق در **مجلس شانزدهم**
- علل مخالفت با قرارداد الحاقی گس گلشانیان] نادیده گرفتن حقوق مادی مردم ایران
- نقض حاکمیت ملی و استقلال کشور
- مشروعیت بخشیدن به تسلط بیگانگان بر منابع و صنعت نفت

نتیجه : جلوگیری از تصویب قرارداد الحاقی گس گلشانیان





کدام مورد درباره رویدادهای مربوط به تاریخ نفت کشور ایران درست است؟ (خارج ۱۴۰۱)

۱) طرح ملی شدن صنعت نفت ایران توسط نمایندگان مخالف قرارداد الحاقی در مجلس شانزدهم مطرح شد

۲) پس از گسترش اعتراضات و انتقادهای محافل مطبوعاتی و سیاسی به قرارداد الحاقی نمایندگان مجلس خواستار تجدید نظر در آن شدند

۳) اولین مخالفت ها با تصویب قرارداد الحاقی توسط اقلیت نمایندگان عضو جبهه ملی به رهبری دکتر مصدق در مجلس شانزدهم شکل گرفت

۴) در دوره پانزدهم مجلس شورای ملی در سال ۱۳۲۳ هجری شمسی طرحی به پیشنهاد دکتر مصدق تصویب شد که در حکم اتخاذ موازنه منفی بود





کدام مورد درباره زمینه های نهضت ملی شدن صنعت نفت درست است ؟ گزینه دو

الف) دولت های آمریکا و شوروی در دوران اشغال ایران برای کسب امتیاز نفت شمال با هم رقابت می کردند .

ب) احمد قوام موافقت نامه ای برای واگذاری امتیاز نفت شمال به شوروی در مجلس شورای ملی به تصویب رساند .

ج) در مجلس چهاردهم تنها اقلیتی از جبهه ملی با مخالفت خود از تصویب قرارداد گس گلشاییان جلوگیری کردند .

د) اعتراضات به قرار داد های نفت جنوب و گس گلشاییان از جمله زمینه های نهضت ملی شدن نفت محسوب می شود .

۱) ((الف)) و ((د))

۲) ((ج)) ((ب))

۳) ((د)) ((ب))

۴) ((ج)) ((الف))



● ملی شدن صنعت نفت ایران (۱۳۲۹)

- دکتر محمد مصدق: رهبر جنبش ملی شدن صنعت نفت
- آیت‌الله سید ابوالقاسم کاشانی: حامی جنبش ملی شدن صنعت نفت
- سپهبد حاجعلی رزم‌آرا: مخالف ملی شدن صنعت نفت
- خلیل طهماسبی: عضو فداییان اسلام، قاتل رزم‌آرا

- مخالفت نمایندگان **مجلس شانزدهم** با قرارداد الحاقی
- پیشنهاد ملی شدن صنعت نفت توسط نمایندگان مخالف
- حمایت آیت الله کاشانی از این جنبش و در اعلامیه ای ← مبارزه برای ملی شدن صنعت نفت را تکلیف دینی و وطنی ملت ایران شمردن .
- مخالفت رزم‌آرا (نخست‌وزیر وقت)
- قتل رزم‌آرا توسط خلیل طهماسبی (۱۶ اسفند ۱۳۲۹) ← با اعدام او مهم ترین مانع بر سر راه ملی شدن نفت برداشته شد .

- تصویب **قانون ملی شدن صنعت نفت** توسط] نخست مجلس شورای ملی (۲۴ اسفند ۱۳۲۹) و سپس مجلس سنا (۲۹ اسفند ۱۳۲۹)

- پیروزی جنبش ضد استعماری ایران

● نخست وزیری مصدق و اجرای قانون ملی شدن صنعت نفت

- نخست وزیری دکتر مصدق در — (اردیبهشت ۱۳۳۰)
- با حمایت — افکار عمومی، اتحاد نیروهای ملی و مذهبی و پشتیبانی آیت‌الله کاشانی
- برای — اجرای قانون ملی شدن صنعت نفت و خلع ید از شرکت نفت ایران و انگلیس
- اعزام هیئتی به ریاست مهندس مهدی بازرگان به خوزستان برای خارج کردن تأسیسات نفتی از اختیار شرکت نفت ایران و انگلیس

● اقدامات انگلستان برای ممانعت از ملی شدن نفت

- تحریک کارگران صنعت نفت به اعتصاب
- ارسال کشتی‌های جنگی به خلیج فارس و بنادر ایران و تهدید نظامی
- طرح شکایت از ایران در **مجامع بین‌المللی**
- تهدید اقتصادی ایران با تعطیلی شعب بانک انگلیس، خارج کردن سرمایه‌های شرکت نفت و تحریم خرید نفت

● مقابله دکتر مصدق با تهدیدها و تحریم‌های انگلستان

- اجرای برنامه اقتصاد بدون نفت
- حضور در مجامع بین‌المللی و دفاع از حقوق ملت ایران
- در نهایت صدور رای به سود ما ابتدا — شورای امنیت سازمان ملل متحد و سپس — دیوان بین‌المللی لاهه
- درخواست حقوق و خسارات از انگلستان — نپذیرفتن انگلستان — قطع رابطه سیاسی ایران با لندن



کدام مورد درباره تقدم و تاخر رویدادهای زیر _مربوط به جنبش ملی شدن صنعت نفت ایران_ درست است؟
(خارج ۱۴۰۲)

الف) انگلستان به تهدید نظامی ایران پرداخت

ب) انگلستان خرید نفت ایران را تحریم کرد

ج) دیوان بین المللی لاهه رای خود را به سود ایران صادر کرد

د) دولت ایران ، روابط سیاسی خود را با لندن قطع کرد

۱) "د" متاخرترین رویداد نسبت به سایر رویدادهاست

۲) "ج" متاخرترین رویداد نسبت به سایر رویدادهاست

۳) "ب" پس از "د" روی داد

۴) "الف" پس از "ج" و "د" روی داد





مهم ترین مانع در راه تصویب طرح ملی شدن صنعت نفت ایران کدام بود و این مانع چگونه برداشته شد؟
(سراسری ۱۴۰۰)

(۱) اتخاذ سیاست موازنه مثبت در مجلس شورای ملی _ پیشنهاد طرح سیاست موازنه منفی توسط دکتر مصدق

(۲) انعقاد قرارداد الحاقی معروف به قرارداد گس گلشایان _ نطق طولانی حسین مکی در مجلس پانزدهم

(۳) مخالفت شدید سپهبد حاج علی رزم آرا با این طرح _ اعدام انقلابی رزم آرا توسط خلیل طهماسبی

(۴) روی کار آمدن احمد قوام السلطنه _ قیام مردمی ۳۰ تیر ۱۳۳۱ به رهبری آیت الله کاشانی





یکی از اقدامات مهم دولت دکتر مصدق در جریان ملی شدن صنعت نفت برای مقابله با تحریم های اقتصادی و تهدیدات انگلستان کدام است؟ (خارج ۹۹)

۱) برنامه اقتصاد بدون نفت

۲) حضور در مجامع بین المللی

۳) سیاست موازنه منفی

۴) قطع رابطه سیاسی با انگلستان



- استعفای دکتر مصدق به دلیل ← مخالفت شاه با سپردن وزارت جنگ و فرماندهی ارتش به او
- نخست وزیری **احمد قوام**
- مخالفت آیت الله کاشانی با قوام و فراخوان مردم به مبارزه
- (اگر قوام کناره گیری نکند ، اعلام جهاد میکنم و خودم کفن پوشیده ، با ملت در پیکار شرکت میکنم)
- بازگشت مجدد دکتر مصدق به نخست وزیری و در اختیار او قرارگرفتن وزارت جنگ و فرماندهی نیروهای مسلح و منع ارتباط مستقیم شاه با سفرای خارجی

- آغاز نهضت (اتحاد و یکپارچگی احزاب و گروه های سیاسی و مذهبی) بر محور ← مبارزه با استعمار انگلیس

😊 همدلی و یگانگی دکتر مصدق و آیت الله کاشانی

- بعد از قیام ۳۰ تیر

← تفرقه و دشمنی بر اثر ← غلبه روحیه لجاجت ، خودمحوری ، قدرت طلبی ، و منفعت جویی های فردی و گروهی

- به فراموشی سپرده شدن منافع کشور و اهداف نهضت ملی شدن نفت

● بروز اختلاف و تفرقه در نهضت

- تلاش دشمنان خارجی و عوامل داخلی آنان برای سوء استفاده از — اختلاف و نزاع بین دکتر مصدق و آیت الله کاشانی
- حمایت آمریکا از — انگلستان در ماجرای نفت
- توافق آمریکا و انگلستان برای سرنگونی دولت مصدق و انتصاب سرلشکر زاهدی به نخست وزیری
- ایجاد آشوب های خیابانی و جنگ روانی علیه مصدق در مطبوعات از طریق شبکه جاسوسی دو کشور
- متقاعد کردن محمدرضا پهلوی از طریق — اشرف پهلوی و ژنرال شوارتسکف آمریکایی
- ورود مامور ویژه سیا به ایران و ملاقات با زاهدی — (اواسط تیر ۱۳۳۲)
- اقدام واحدهایی از ارتش به فرماندهی فضل الله زاهدی علیه دولت مصدق — (۲۸ مرداد ۱۳۳۲)
- تسخیر مراکز دولتی توسط کودتاچیان و سرنگونی دولت مصدق

- نخست وزیری فضل الله زاهدی و اعلام حکومت نظامی
- دستگیری و محاکمه دکتر مصدق و یارانش
- غیرقانونی اعلام شدن و انحلال احزاب و گروه های سیاسی و روزنامه های مخالف
- توافق حکومت پهلوی با انگلستان و آمریکا درباره مسئله نفت
- واگذاری تولید و فروش نفت ایران به کنسرسیومی از شرکت های نفتی — هلند ، آمریکا ، انگلیس و فرانسه
- استخراج نفت ایران به مدت ۲۵ سال و پرداخت نیمی از سود خالص برای خود و نیمی از سود خالص به ایران

● مبارزه پس از کودتا

- تشکیل **نهضت مقاومت ملی** توسط ← گروهی از شخصیت های ملی و مذهبی و استادان دانشگاه مخالفت با قرارداد جدید نفتی
- اخراج شماری از استادان دانشگاه به دلیل مخالفت
- اعتراض آیت الله کاشانی به قرارداد جدید نفتی
- تظاهرات دانشجویان دانشگاه تهران (۱۶ آذر ۱۳۳۲) در اعتراض به ؟؟
- ↪ برقراری روابط سیاسی مجدد با انگلستان و سفر معاون رئیس جمهور آمریکا (ریچارد نیکسون) به ایران
- شهادت سه تن از دانشجویان

قرارداد داری یا امتیاز نفت جنوب (۱۳۱۹ ه.ق. / ۱۹۰۱ م. / ۱۲۸۰ ه.ش.)

امضای فرمان مشروطه (۱۳۲۴ ه.ق. / ۱۹۰۶ م. / ۱۲۸۵ ه.ش.)

دوره محمدعلی شاه (۱۳۲۴ - ۱۳۲۷ ه.ق. / ۱۹۰۶ - ۱۹۰۹ م. / ۱۲۸۵ - ۱۲۸۸ ه.ش.)

به توپ بستن مجلس (۱۳۲۶ ه.ق. / ۱۹۰۸ م. / ۱۲۸۷ ه.ش.)

فتح تهران (۱۳۲۷ ه.ق. / ۱۹۰۹ م. / ۱۲۸۸ ه.ش.)

دوران پادشاهی احمدشاه (۱۳۲۷ - ۱۳۴۳ ه.ق. / ۱۹۰۹ - ۱۹۲۵ م. / ۱۲۸۸ - ۱۳۰۴ ه.ش.)

قرارداد ۱۹۱۹ و ثوق الدوله (۱۳۳۷ ه.ق. / ۱۹۱۹ م. / ۱۲۹۷ ه.ش.).

کودتای سیاه (۱۳۳۸ ه.ق. / ۱۹۲۰ م. / ۱۲۹۸ ه.ش.).

دوره پادشاهی رضاشاه (۱۳۴۳ - ۱۳۶۰ ه.ق. / ۱۹۲۵ - ۱۹۴۱ م. / ۱۳۰۴ - ۱۳۲۰ ه.ش.).

قرارداد نفتی با انگلستان (۱۳۵۱ ه.ق. / ۱۹۳۳ م. / ۱۳۱۲ ه.ش.).

جنگ جهانی دوم (۱۳۶۴ - ۱۳۵۷ ه.ق. / ۱۹۴۵ - ۱۹۳۹ م. / ۱۳۲۳ - ۱۳۱۷ ه.ش.).

اشغال ایران توسط متفقین (۱۳۶۰ ه.ق. / ۱۹۴۱ م. / ۱۳۲۰ ه.ش.).

دوره پادشاهی محمدرضاشاه (۱۳۶۰ - ۱۳۹۸ ه.ق. / ۱۹۴۱ - ۱۹۷۸ م. / ۱۳۲۰ - ۱۳۵۷ ه.ش.).

تصویب ملی شدن نفت ایران (۱۳۶۹ ه.ق. / ۱۹۵۰ م. / ۱۳۲۹ ه.ش.).

کودتای ۲۸ مرداد (کودتای براندازی دکتر مصدق) (۱۳۷۲ ه.ق. / ۱۹۵۳ م. / ۱۳۳۲ ه.ش.).

اعتراض به تصویب‌نامه انجمن‌های ایالتی و ولایتی (۱۳۸۱ ه.ق. / ۱۹۶۲ م. / ۱۳۴۱ ه.ش.).

قیام ۱۵ خرداد (۱۳۸۲ ه.ق. / ۱۹۶۳ م. / ۱۳۴۲ ه.ش.).

اعتراض به تصویب لایحه کاپیتولاسیون و تبعید امام خمینی (ره) (۱۳۸۳ ه.ق. / ۱۹۶۴ م. / ۱۳۴۳ ه.ش.).

پیروزی انقلاب اسلامی (۱۳۹۹ ه.ق. / ۱۹۷۹ م. / ۱۳۵۷ ه.ش.).



مقدمات اجرای کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ چگونه فراهم شد و پیامد این کودتا چه بود؟ قلم چی

۱) راهاندازی آشوب‌های خیابانی و جنگ روانی در مطبوعات توسط سلوک - انتصاب سرلشکر زاهدی به نخست‌وزیری

۲) تغییر نخست‌وزیر ایران به پیشنهاد ژنرال آمریکایی شوارتسکف - برقراری حکومت نظامی در تهران

۳) ورود مأمور ویژه سیا به ایران و ملاقات او با فضل‌الله زاهدی - انحلال احزاب و گروه‌های سیاسی مخالف

۴) توافق آمریکا و انگلستان با خواهر محمدرضاشاه (اشرف پهلوی) - دستگیری و محاکمه دکتر مصدق





کدام موارد زیر در رابطه با شرایط ایران پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ تا اوایل دهه ۱۳۴۰ درست است؟
سنجش

الف) پیوستن ایران به پیمان سیتو

ب) تأسیس وزارت اطلاعات و امنیت

پ) اعطای کمک‌های نظامی و مالی آمریکا به ایران

ت) اجرای نخستین مرحله برنامه اصلاحات ارضی در زمان علی امینی

ث) نخست‌وزیری امیر اسدالله اعلم

۱) پ ، ت ، ث

۲) الف ، ب ، پ

۳) ب ، پ ، ت

۴) ب ، ت ، ث



● زمینه‌های سلطه آمریکا بر ایران

- پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲:

← آمریکا ← تسلط بر ایران با وادار کردن حکومت پهلوی به اجرای برنامه‌های پیشنهادی او

این برنامه‌ها به ایجاد و تقویت ساختارهای اقتصادی و اجتماعی‌ای منجر شد که موجب تشدید وابستگی و عقب ماندگی ایران شد. 

● برنامه های آمریکا

- پیوستن ایران به پیمان بغداد (سنتو)
- تأسیس سازمان اطلاعات و امنیت کشور (ساواک)
- اعطای کمک‌های نظامی و مالی به ایران
- اجرای بعضی اصلاحات در کشور

- نخستین مرحله برنامه های اصلاحی ← اصلاحات ارضی در سال ۱۳۴۰ در زمان نخست وزیر **علی امینی**

● اهداف آمریکا

- حفظ حکومت پهلوی
- تداوم سلطه آمریکا
- مقابله با نفوذ شوروی در ایران

• اصلاحات آمریکایی در ایران •

اصول شش‌گانه انقلاب سفید

- طرح اصول شش‌گانه ای با عنوان انقلاب سفید توسط شاه و به تصویب دولت رساندن

- در بهمن ۱۳۴۱ به همه پرسى گذاشته شدن

- مورد استقبال ← آمریکا ، انگلیس و شوروی قرار گرفتن

- شعارهای فریب دهنده ← (بهبود وضعیت کشاورزی)

اما ← به خطر انداختن اشتغال و زندگی روستایی مردم ایران

تصویب‌نامه انجمن‌های ایالتی و ولایتی

- با رحلت آیت‌الله بروجردی

← فرصت‌طلبی شاه برای ادامه اصلاحات

- برکناری علی امینی و نخست‌وزیری اسدالله علم برای اجرای اصلاحات

• تغییرات قانون انتخابات

(الف) حذف قید مسلمان بودن و مرد بودن از شرایط انتخاب‌کنندگان و

انتخاب‌شوندگان

(ب) حذف قید سوگند خوردن به قرآن مجید و تبدیل آن به سوگند خوردن

به کتاب آسمانی



کدام گزینه درباره اصلاحات آمریکایی در ایران درست است؟

(الف) این طرح در فروردین ۱۳۴۰ با رحلت آیت‌الله بروجردی وارد مرحله اجرایی شد.

(ب) این طرح در بهمن ۱۳۴۱ به همه‌پرسی گذاشته شد و با استقبال دولت‌های خارجی مواجه شد.

(۱) اولین مرحله اصلاحات با طرح «الف» در زمان نخست‌وزیری اسدالله علم آغاز شد.

(۲) حذف قید سوگندخوردن به قرآن در «ب» مصداقی است که امام خمینی (ره) از آن به عنوان تضعیف‌کننده اسلام نام برد.

(۳) زنان و مسیحیان ساکن در ایران به وسیله اصلاحات «الف» می‌توانستند در انتخابات شرکت کنند.

(۴) علمای شیعه پس از سرکوب تظاهرات مردم در تهران و قم به تحریم همه‌پرسی «ب» پرداختند.



● آغاز مبارزه امام خمینی

● در اعتراض به تصویب نامه انجمن ها

- اولین مرحله علنی در فعالیت سیاسی و مبارزه امام خمینی
- دلیل مخالفت: **تضعیف اسلام** و افزایش حضور **بهائیان** در حکومت
- اقدامات: پس از رایزنی با علمای قم ← مخالفت با تصویب نامه و مجبور کردن دولت به لغو آن

● در اعتراض به انقلاب سفید

- اقدامات: توضیح خواستن از شاه، بی اعتنایی و توهین شاه
- انتشار اعلامیه ← غیرقانونی بودن همه پرسی، تحریم همه پرسی توسط مراجع دینی به دعوت امام خمینی
- تظاهرات در تهران و قم ← سرکوب توسط رژیم پهلوی

● واقعه مدرسه فیضیه

- امام خمینی و دیگر مراجعان در اعتراض به عملکرد حکومت
- ← اعلام عید نوروز ۱۳۴۲ به عنوان عزای عمومی و افشای اقدامات شاه
- اوج این حرکت در مدرسه فیضیه قم با یورش ماموران حکومتی
- شهید و مجروح شدن تعدادی از طلاب در حمله ماموران به مدرسه فیضیه قم و مدرسه طالبیه تبریز
- طی اعلامیه ای ← سرزنش مستقیم شاه توسط امام خمینی (ره) و حرام دانستن تقیه و سکوت در مقابل ظلم حکومت

● قیام پانزده خرداد

- در آستانه محرم ۱۳۸۳ ق/ ۱۳۴۲ ش ← سفارش امام خمینی به سخنرانان مذهبی مبنی بر بازگو کردن خطر اسرائیل برای مردم
- روابط نزدیک رژیم پهلوی با رژیم صهیونیستی
- مردم در عاشورای همین سال ← علنی ساختن حمایت خود از امام خمینی با سر دادن شعارهایی
- سخنرانی(نطق) امام خمینی در عصر عاشورا در قم ← افشای تسلط آمریکا و اسرائیل بر حکومت پهلوی
- خشم حکومت و دستگیری و انتقال امام خمینی به تهران
- اعتراضات گسترده مردم و به خاک و خون کشیده شدن قم ، تهران و ورامین و زندانی ، اعدام و یا تبعید شدن مبارزان

- تغییر هدف مبارزه به ← سرنگونی رژیم پهلوی
- ورود بسیاری از روحانیون به مبارزات سیاسی
- پیوستن اقشار مختلف جامعه به جمع مبارزان علاوه بر دانشگاهیان و روحانیون
- برجسته‌تر شدن رهبری امام خمینی (ره) به عنوان مرجع دینی و توجه بیشتر مبارزان به نقش و قدرت مذهب

● نتایج قیام پانزده خرداد

● مخالفت با کاپیتولاسیون و تبعید امام خمینی

- آزادی امام پس از ۱۰ ماه زندان و حضور دوباره در قم و امیدوار کردن مبارزان به ادامه مبارزه
- تصویب قانون کاپیتولاسیون توسط دو مجلس سنا و شورای ملی



برخورداری ماموران نظامی و سیاسی یک کشور در کشور دیگر از مصونیت قضایی و سیاسی براساس ————— توافق نامه بین المللی وین

اما با تصویب قانون کاپیتولاسیون ، مستشاران نظامی آمریکا و خانواده های آنان نیز در ایران از این مصونیت برخوردار شدند !

- سخنرانی صریح امام خمینی ————— اعلام این قانون مغایر با استقلال کشور (۴ آبان ۱۳۴۳)
- وحشت حکومت پهلوی ————— دستگیری امام در ۱۳ آبان ۱۳۴۳ در قم و تبعید به ؟؟ ترکیه
- تغییر محل تبعید پس از ۱۱ ماه و انتقال امام به ؟؟ عراق

● وضعیت رژیم پهلوی

- پس از تبعید امام خمینی ————— آرامش سیاسی
- افزایش چشمگیر درآمد نفت در ————— دوره نخست وزیری امیرعباس هویدا
- اقدامات نمایشی برای تقویت قدرت ————— برگزاری جشن تاجگذاری و جشن های هزار و پانصد ساله شاهنشاهی و منحل کردن احزاب موجود و ایجاد حزبی واحد (حزب رستاخیز)
- فقر و بی سوادگی گسترده به ویژه در روستاها
- تلاش برای ایجاد تقابلی مصنوعی بین فرهنگ ایرانی و فرهنگ اسلامی
- به بهانه ناهمخوانی تاریخ هجری شمسی با فرهنگ ایرانی ————— تاریخ شاهنشاهی را جایگزین تقویم هجری شمسی نمودن .



مخالفت صریح امام خمینی با چه چیز حکومت پهلوی را به وحشت انداخت و در پی آن چه واکنشی نشان داد؟
(سنجش)

۱) تصویب نامه انجمن های ایالتی و ولایتی - تبعید امام به کشور ترکیه .

۲) انقلاب سفید و همه پرسی آن - زندانی کردن امام به مدت ده ماه

۳) قانون کاپیتولاسیون - تبعید امام به کشور ترکیه

۴) اعتراض به جنایت مدرسه فیضیه قم - زندانی کردن امام به مدت ده ماه



الف) فعالیت سیاسی

- امام خمینی در طول دوران تبعید در نجف اشرف صدور اعلامیه و تدریس مباحث ولایت فقیه — ترسیم مبانی حاکمیت دینی
- تبدیل مساجد و دانشگاه ها به کانون مبارزه علیه رژیم پهلوی
- و ادامه مبارزات جبهه ملی و نهضت آزادی در چارچوب — قانون اساسی

ب) مبارزه فرهنگی

صورت گرفتن با اتکا بر — آگاهی دادن به مردم و تبلیغ و ترویج باورهای دینی به همراه روشنگری علیه اقدامات رژیم پهلوی

چهره های فرهنگی : علامه طباطبایی ، آیت الله طالقانی ، آیت الله مطهری ، آیت الله بهشتی ، دکتر شریعتی ، دکتر باهنر و دکتر مفتاح

پ) مبارزه مسلحانه

● هیئت های موتلفه اسلامی

- پس از تبعید امام خمینی
- مبارزه مسلحانه و ترور سران حکومت پهلوی
- ترور حسنعلی منصور (نخست وزیر وقت) توسط ؟؟ محمد بخارایی
- پس از این واقعه
- دستگیر شدن و حبس های طولانی و اعدام ۴ تن از آنها

● حزب ملل اسلامی

- با آرمان برپا کردن حکومت اسلامی
- اما پیش از هر اقدامی دستگیر و زندانی شدند ! 🤔

● سازمان مجاهدین خلق

- گروهی از جوانان نهضت آزادی
- کنار گذاشتن فعالیت سیاسی پس از قیام ۱۵ خرداد
- در آغاز — دارای تفکر اسلامی
- به مرور — دچار انحراف فکری و تمایل به مارکسیسم
- در ۱۳۵۰ ش یا دستگیر شدند
- یا در تسویه های درون گروهی از بین رفتند

● سازمان چریک های فدایی خلق

- از ابتدا — دارای افکار مارکسیستی
- به قتل رسیدن در درگیری با ماموران رژیم یا در زندان





هیئت های موئلفه اسلامی پس از چه رویدادی مبارزه مسلحانه را محور کار خود قرار دادند ؟ ماز

۱) مرگ مشکوک حاج آقا مصطفی خمینی

۲) تبعید امام خمینی به نجف اشرف

۳) فرار شاه و قیام ۱۵ خرداد

۴) انتشار مقاله توهین آمیز علیه امام خمینی



● وضعیت عمومی ایران در سال ۱۳۵۶

- افزایش **فاصله** حکومت پهلوی از ملت در ۱۳۵۶ به **بیشترین حد** خود رسید !!
- آشکار شدن ضدیت حکومت با دین و اخلاق
- زندانی شدن روحانیون و ممنوعیت سخنرانی اساتید و مذهب‌یون
- افزایش سریع پول نفت از سال ۱۳۵۰ ← تقویت سرمایه‌داران وابسته در مدتی کوتاه
- مهاجرت طبقات محروم به شهرها

 **نتیجه انقلاب سفید** : نابودی اقتصاد ایران و وابستگی به خارج

- نبود امکانات اولیه در روستاها و غارت ثروت ملی توسط قراردادهای آمریکایی
- احساس امنیت نسبی رژیم به دلیل سرکوب ساواک و نیروهای پلیسی و امنیتی
- پر بودن زندان‌ها از سیاسیون

- جیمی کارتر (رئیس جمهور آمریکا) ← شعار دفاع از حقوق بشر ← برای کاهش تنفر عمومی از سیاست آمریکا
 - درخواست کارتر از شاه به تبعیت از سیاست فضای باز آمریکایی ← بهبود اوضاع زندانیان، کاهش شکنجه زندانیان، اجازه انتقاد محدود به مطبوعات
 - پاسخ شاه به خواسته‌های آمریکا ← برکناری هویدا و نخست وزیری جمشید آموزگار
 - ماموریت آموزگار ← ایجاد فضای باز سیاسی با انتقاد از گذشته
- اما شعله ور شدن آتش انقلاب با پیام‌های روشنگرانه امام خمینی و حوادث دیگر



کدام مورد، از نتایج اقامت چند ماهه امام در فرانسه برای انقلاب است؟ گاج

(الف) افشای جنایات حکومت پهلوی با استفاده از امکانات تبلیغی، مصاحبه و سخنرانی

(ب) ترسیم مبانی حاکمیت دینی با تدریس مباحث ولایت فقیه

(ج) مبارزه فرهنگی با اتکا بر آگاهی دادن به مردم و تبلیغ و ترویج باورهای دینی به همراه روشنگری

(د) فراهم آمدن امکان ملاقات مبارزان با رهبری انقلاب

- ۱) الف - ب
- ۲) ج - د
- ۳) الف - د
- ۴) ب - ج



